

Історія

Історія Церкви в Україні

УДК 271.4-722.53(477/84):(092)

ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ БІЛИНСЬКИЙ: ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

Оксана ГАВРИЛЕВСЬКА

Тернопільське обласне комунальне територіальне відділення Малої академії наук України, відділення філології та мистецтвознавства, вул. Січових Стрільців, 13, 46001, м. Тернопіль, Україна
e-mail: oksanavoitkiv@gmail.com

У статті досліджено життя та священничу діяльність отця Василя Білинського, його активність у підпільній українській греко-католицькій церкві. За матеріалами кримінальної справи докладно описано та проаналізовано період арешту та слідства. Розкрито основні етапи його громадської діяльності та священницького служіння, охарактеризовано співпрацю з провідними діячами того часу.

Ключові слова: Василь Білинський, священник, УГКЦ, підпілля, репресії, ув'язнення.

The article examines the life and priestly activities of priest Vasyl Bilynsky, his activity in the underground Ukrainian Greek Catholic Church. Based on the materials of criminal case, the period of arrest and investigation is described and analyzed in detail. The main stages of his public activity and priestly ministry are revealed, cooperation with leading figures of that time is characterized.

Keywords: Vasyl Bilynsky, priest, UGCC, underground, repressions, imprisonment.

Кожен у своєму житті сам обирає дорогу, по якій йому прямувати. Людина вільна в своїх думках, вчинках, але чи покладається вона в цій ситуації на Бога? Бо, як каже Св. апостол Матвій: «Просіть і буде вам дано, шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам; бо кожен, хто просить – одержує, хто шукає – знаходить, а хто стукає – відчинять йому».

Отець Василь Білинський (за документами радянського періоду - Білінський) був одним з тих, хто власним прикладом утверджував віру в незламність української греко-католицької церкви. Актуальність дослідження його життя і служіння зумовлена тим, що у 2018 році відзначатиметься 110-річчя від дня народження і 30-річчя від дня смерті священника.

Діяльність отця В. Білинського вже стала предметом розвідки А. Герич¹, але там досліджено лише період після заслання. Проблема статті - діяльність священника у підпіллі. Джерельною базою дослідження слугували матеріали кримінальної справи отця, спогади людей, які його знали, епістолярна спадщина та опубліковані матеріали.

Народився Василь Білинський 4 квітня 1909 року в селі Рукомиш Бучацького повіту Тернопільської області у сім'ї дяка Івана Миколайовича Білинського (помер у 1925 році) й Марії Петрівни Шандровської (померла в

¹ Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 89-90 (120-121) (13 лист.). – С. 5; Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 5-6 (141-142) (22 груд.). – С. 5.

1940 році). Батько служив дяком у місцевій церкві. Хлопець мав іще сестер Антоніну, яка померла в 1913 році, та Ольгу, 1916 року народження, котра склала монаші обіти, а в 1968 році померла. Брати: Ярослав помер у 1924 році від туберкульозу, Володимир, 1900 р. н., вступив в ОУН. Під час німецької окупації разом з частиною Проводу перейшов у Холм, там заснував гімназію, яка містилася в будинку колишньої духовної семінарії.

Початкову освіту хлопець здобув у рідному селі. Середню освіту – в Бучацькій гімназії. Навчання давалося легко, але добиратися до закладу було важко, оскільки відстань від Рукомиша до Бучача – приблизно шість кілометрів. А з настанням зимового періоду – це ставало майже нереально, внаслідок чого гімназист часто хворів. Батьки Василя були незаможними й не могли винаймати житло синові. У 1925 році помер батько хлопця Іван і, відповідно, й до того хитке матеріальне становище стало критичним, і Василь почав заробляти на життя читанням приватних лекцій. У травні 1931 року хлопець склав іспит зрілості, для чого потрібно було здати іспити із Закону Божого, логіки, грецької, латинської, польської мов, математики, фізики, математики, географії та ін.

13 жовтня 1931 р. Василь вступив у дієцезіальний ліцей богословських студій у Станіславові (нині Івано-Франківськ), який закінчив у 1935 року, отримавши духовний фах священика. Того ж місяця був рукопокладений у сан священика греко-католицької церкви, обряд здійснив єпископ Станіславівської єпархії Григорій Хомишин; у серпні призначений на першу духовну посаду – приватного сотрудником у с. Лядське парафії Бобрівники Бучацького повіту (нині – Монастириського району Тернопільської області), де прослужив до липня 1937 року. На прохання о. Василя, у серпні його переведено на посаду експозита (експонованого сотрудника) у село Міжгір'я Бучацького повіту (нині – Межигір'я Монастириського району), де служив лише два місяці. Відтак у жовтні 1937 року призначено адміністратором у село Вістря Бучацького повіту (нині – Монастириського району Тернопільської області), де душпастирював до грудня 1941 року.

30 червня 1941 року Українські Національні Збори, з ініціативи Організації українських націоналістів під проводом Степана Бандери проголосили Акт відновлення Української Держави. «Актом 30 червня 1941 р. український нарід заманіфестував перед цілим світом і перед історією, що він бажає сам керувати своїм життям і що він готов боронити своє право на вільне життя у своїй власній, самостійній державі перед імперіялістичними зазіханнями кожного ворога і за кожних умов».²

Проголошення відновлення української державності Актом 30 червня 1941 р. мало історичне значення. По-перше, це змусило нацистів іще на початку окупації частково виявити свої справжні колонізаційні плани щодо окупованих земель на Сході, що розвіяло у значної частини українських

² Мірчук П. Акт відновлення Української Державности 30 червня 1941 року (його генеза та політичне й історичне значення). Друге видання. – Мюнхен, 1953. – С. 3

політиків ілюзії про визвольну місію гітлерівських армій. По-друге, проголошення, а потім відважне відстоювання незалежницької декларації дало ОУН(Б) морально-політичну перевагу для того, аби очолити національний рух опору. Актом 30 червня ще на початку війни було задекларовано бажання активної частини українського народу перетворити свою Батьківщину на суб'єкт міжнародної політики, а не лише на «мовчазне» поле бою чужих армій.³

7 липня 1941 р. в селі Вістря відбувся мітинг, який Організація українських націоналістів організувала з нагоди проголошення Самостійної України. Тоді ж були вибори сільського голови, на яких посаду зайняв Микита Вівтоник, секретарем став Герасимчука. Отця звинувачували, що він на цих зборах прославляв німецьких загарбників, агітував селян допомагати їм провіантом, говорив, що це прийшли рятівники від «більшевизму». Люди надіялися, що збулись одної кари, але не знали, що на зміну прийшла ще гірша. Згодом священник отримав звістку з міста Львова від Українського центрального комітету про необхідність агітувати жителів села вступати у дивізію СС «Галичина», яка мала на меті боротьбу проти червоної армії.

Священик Василь Білінський листувався зі своїми професійними колегами, яких радянська влада засудила та виселила за територію України. Серед них були о. Іван Юліанович Латишевський, з 1929 до 1946 року єпископ-помічник Станіслава, викладав у семінарії «Історію церкви», о. Роман Андрійович Воробкевич, який у 1944-1945 роках служив у селі Вовківці, Борщівського району, о. Василь Григорович Лецишин, уродженець с. Мушкатівка, капелан Дивізії СС «Галичина».

У грудні 1941 року отця перевели на парафію с. Полівці Чортківського району, де служив і в період тимчасової німецької окупації. У квітні 1944 року червона армія відвойовувала Тернопільщину, й недалеко від села пролягала лінія фронту, прифронткову зону біля населеного пункту було жакливо обстріляно аж до села Угринь, у яке радянські війська евакуювали всіх жителів Полівців. Там отець проживав біля трьох тижнів, священником не служив, бо у селі був свій священник.

Наприкінці травня священника призначено настоятелем храму Св. ап. Петра і Павла в село Мушкатівка Борщівського повіту. Привіз із собою небагато: одяг та літературу, що була в білому полотняному мішку. На деяких примірниках був відтиск печатки-екслібриса отця у вигляді тризуба. Оскільки помешкання орендував у мушкатівчанки Кучер Анни й, відповідно, книги не мав де подіти, то залишив їх на горищі церкви.

Щорічно отець Василь у церкві Св. ап. Петра і Павла проводив катехизацію для школярів Мушкатівки та Слобідки-Мушкатівської. В 1952 році вона відбувалась червні, тривала два тижні. Цю релігійну школу відвідували приблизно двадцяттеро дітей віком від одинадцяти до 15 років.

³ Мірчук П. Акт відновлення Української Державности 30 червня 1941 року (його генеза та політичне й історичне значення). Друге видання. – Мюнхен, 1953.– С. 52.

Отець навчав дітей катехизмових правд, молитов, правилам поведження у селі. В одному доносі, що підшитий у кримінальній справі отця, написано, що отець на сповіді казав дітям «ні піонером, ні комсомольцем не бути, бо це смертний гріх, большевизм – це кара Божа». В іншому було зазначено, що священник відправляв службу Божу 25 листопада в празник св. всщмуч. Йосафата, єп. Полоцького, який був уніатом. Там же автор низькопоклонничав перед секретарем райкому партії, що, мовляв, «цей «піп» не має жодного права таке робити, бо це колись можна було, а зараз – ні».

8-10 березня 1946 року у Львові був скликаний псевдособор, який, згідно з планами КДБ СРСР, мав на меті ліквідацію, знищення Української Греко-Католицької Церкви. І, відповідно, з того часу Мушкатівська церква і парафія перебували у підпорядкуванні російського православ'я. Були заборонені Братства чоловіче та сестринське, Братство тверезості, товариство Апостольства Молитви. Священника на парафії почали йменувати «служителем культу», і тому він мав узгоджувати свою діяльність із представниками правлячого режиму, який чітко контролював та перевіряв усі богослужіння, що відбувалися. Діяльність священника обмежила. Він проводив лише те, що дозволяла система. Комуністична влада керувала всіма духовними справами, визначала, які та коли богослужіння мають відбуватися, тож отець завжди був під пильним наглядом і контролем. Представники режиму суворо забороняли ходити дітям та вчителям школи до церкви; ця заборона також стосувалася тих мешканців села, які працювали на державній роботі. Інших людей, котрі не мали страху йти до церкви, суворо переслідували. Отець Василь Білінський не підтримав нових законів у релігійному житті, тому влада шукала зачіпок до нього.

15-17 грудня 1951 року отець організував святую місію в Мушкатівці, а 15-18 березня наступного року – у Вовківцях (у 1951-1952 о. Білінський служив ще на парафії села Вовківці Борщівського району). Головне завдання, яке намічали для себе місіонери, – висвітлювати основні правди і чесноти християнської віри, катехизувати народ, уділити людям Святих тайн. Прибувши до села, місіонери розпочинали проповіді: окремо для дітей, матерів, дружин, чоловіків, дівчат та хлопців. Визначали дні покаєння для хворих та немічних, дні радості. Хто через хворобу не міг здолати дорогу до церкви, того отці відвідували вдома. На згадку про місії біля церков закладали пам'ятні хрести. За свідченнями очевидців, у супроводі місіонерів і тисяч вірних зі співом «Хресту твоєму поклоняємось» дубові хрести обносили навколо храмів й установлювали при вході на церковних подвір'ях. Такі хрести збереглись у багатьох селах донині. Місіонери натхненно проповідували сутність духовної єдності народу з Христом: «Хрест – наша надія, Хрест – потіха бідних, Хрест – батько для сиріт, Хрест – світло, Хрест – то мужність і слава українського народу. Тож кладімо Хрест на чоло, на очі, на уста і на груди свої й молимося, щоб не прийшли до нас комуністи з п'ятиконечними знаками». По цих словах присутні піднімали два пальці та присягали на вірність Богові й Україні. Як правило, вірні греко-католики

урочисто і зустрічали, і проводжали місіонерів.⁴ У Вовківцях в останній день місії до школи не прийшли 70 % учнів. Директор із п'ятьма вчителями пішла за учнями до церкви. Спочатку на допиті вона казала, що отець до неї кричав, а потім, що учні самі виявили ініціативу, хотіли подивитися на встановлення місійного хреста.

1 листопада 1952 року Слідчий відділ УМДБ у Тернопільській області заарештувала о. Василя Білінського за підозрою в антирадянській діяльності. Того ж дня його викликали в сільську раду, там уже були присутні капітани Заваригін, Кірюшин і П'яташев. Звідти всі пішли до церкви, де провели повний обшук. Коли в храмі нічого не знайшли, один з капітанів ще вказав на горище й сам його перевірів. Там він знайшов паперовий мішок із книгами та періодикою. Серед цієї літератури були: газети «Христос – наша сила», «Станіславівське слово», «Самостійна Україна», «Львівські вісті», яка виходила в окупаційний період, «Правда»; книги «Татарські народи», «Нація в поході» Андрієвського, «Соціалістичний ключ в світлі правди», «Просвіта» Б. Лепкого, «Наша рідна мова» М. Возняка, «Історія України» Т. Коструби, «Байки Езопа» М. Баранька, «Село без дітей» П. Матієвича, «Розбишацька ватага» В. Павлусевича, «Про характер» Г. Тимощука, «Наші мученики за унію» Т. Коструби, «Василіяни – Римські папи» Р. Лук'яна, «Євангелія – основа життя» Г. Петрова, «Неподільне серце священника» П. Мартинюка, «До найсвятішого серця» Г. Хомишина, «Пастирський лист» А. Шептицького, «Історія нового українського письменства», «Батько повстанця», «Робітниче питання», «Нива», «Чи є пекло?», «Католицьке священство», «Чоловік і звірина», Пастирський лист Григорія Хомишина, єпископа Станіславівського, п'єса «На манівцях» Я. Косовського, Календар на 1942 «За народ», «Пробоем», Календар на 1943 р.

Священик казав, що, напевно, їх перекавав у цей мішок паламар Кучер Василь (помер у 1947 році); він мав ключі й прибирав церкву. Отець, начебто, казав йому спалити все, але цього не було зроблено.

Усього отця Білінського допитували 10 разів: 1 допит: 01 листопада 1952 року; 2 допит: 10 листопада 1952 року, 20:00 - 23:55; 3 допит: 11 листопада 1952 року, 10:35 - 16:50; 4 допит: 12 листопада 1952 року, 12:00 - 17:00; 5 допит: 15 листопада 1952 року, 11:45 - 17:00; 6 допит: 17-18 листопада 1952 року, 20:15 - 01:00; 7 допит: 15 листопада 1952 року, 10:30 - 13:40; 8 допит: 25 листопада 1952 року, 20:05 - 24:00; 9 допит: 28-29 листопада 1952 року, 22:00 - 00:15; 10 допит: 29 листопада 1952 року, 11:00 - 12:30. Їхня сумарна тривалість становить майже сорок годин, враховуючи, що тривалість першого не вказана.

2 грудня 1952 – відбулося судове засідання, на якому священника звинувачено за статтею 54-10 ч. 2 УК УРСР – антирадянська пропаганда і агітація. Згідно з постановою облпрокурора від 4 грудня 1952 року, «злочин»

⁴ Мизак Н. Репресії радянської влади супроти української греко-католицької церкви у 40-50-х роках ХХ століття/ Н. Мизак // Буковинський журнал.– 2008. – № 1. – С. 143.

підтверджено. У вирокі, оголошеному 15 грудня 1952 р., на основі ст. 54-10 ч. 2 КК УРСР із санкцією ст. 52-4 КК УРСР і Указу Президії Верховної Ради СРСР від 26 травня 1947 р. «Про відміну смертної кари» вказано ув'язнити Василя Білінського у виправно-трудоий табір терміном на 25 років з конфіскацією усього майна. На основі ст. 29 п. «а», «в», «б», «и», «г» КК УРСР позбавити прав після відбуття міри покарання терміном на 5 років. На відбування покарання спрямований у Вологодській області, ст. Шексна, п/я ОЕ 256/12. У спогадах вказано, що «покуту» відбував у концтаборі в Караганді.

Отець Василь неодноразово подавав касації, скарги (від 6 лютого 1953 року, від 24 квітня 1955 року, від 21 березня 1961 року, від 1 вересня 1976 року, від 20 квітня 1990 року), проте відповідь за підписом Генерального прокурора Союзу РСР завжди була однією й тією ж - для реабілітації підстав немає!

Як зазначив отець у автобіографії, хворів на серце, шлунок, особливо на хвороби нервів, інколи аж до неймовірності. Внаслідок нервової неврівноваженості його, може, і не любили, оминали, ворожо ставилися, зверталися до нього тільки в крайньому випадку, суто у священничих справах.

У 1956 році термін покарання було зменшено до 6 років, і 7 серпня 1958 року священника звільнили з-під варти, прописку отримав у селі Піщаний Брід Веселинівського району Миколаївської області. Оскільки проживати на території Західної України було заборонено, то зареєструвався у сестри. Але це була формальність, отець і надалі підпільно служив Служби Божі, сповідав на приватних квартирах у Львові. Тоді ж влаштувався на роботу в обласне аптекоуправління та переїхав до села Любешка. Там збирав лікарські рослини і здавав їх у аптеку, а деякі жінки допомагали йому. Та, фактично, там були деякі монахи, які раніше служили в Унівській лаврі. Тому отець Василь деякий час жив у двох сестер-монахинь. У їхній хаті щодня відправляв Службу Божу, хрестив дітей, шлюбнував молодят, сповідав.

Наприкінці 1966 року отець прибув у с. Старі Стрілища Жидачівського району Львівської області й замешкав у покинутій хаті П'ясецького Михайла Васильовича в урочищі «Корита». Там же почав служити підпільні Служби Божі. «Ця стара хата, під солом'яною стріхою, взимку не тримала тепла. Та й її новий тимчасовий господар не мав ані часу, ні коштів, ні здоров'я, щоб якось її підправити. Отця Василя часто забирали для служіння Літургій люди з Тучного, Любешки, Прибина та Генриківки Жидачівського району. Приїжджали по нього на підводах, зимою – саньми. В ту зиму священникові було доволі скрутно, хоч селяни старалися всіляко його підтримати».⁵ В березні 1967 року був затриманий під час відправи в цій хаті та відправлений до виконкому селищної ради, потім – і в Жидачівський райвиконком для притягнення його до адміністративної відповідальності. Через деякий час

⁵ Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 89-90 (120-121) (13 лист.). – С. 5.

отець переселився у село Прибин Перемишлянського району й знову почав підпільно служити в домі колгоспного обліковця Володимира Мирки, згодом – у вдоми Анни Марусяк. Але традиційно був той, хто донесе в органи КДБ про підпілля. Цей випадок – не виняток. «У 1974 році на другий день Великодня о. Василь Білінський зважився служити Службу Божу в церкві у селі Прибин. Десятки людей з навколишніх сіл ледве вмістилися у храмі. Для греко-католиків це була надзвичайна духовна подія – Великодня Літургія у церкві. Для комуністичної влади, яка цю церкву колись замкнула, це також була подія надзвичайна. Надзвичайно зухвала. Міліція, кадебісти, загін пожежників, а також голови сільрад негайно прибули під церкву, щоб арештувати священика. Але люди підперли двері зсередини, щоб священика ніхто не хвилював, а Служба Божа закінчилась, як належить. Після її закінчення селяни створили тісне коло, радіусом кілька метрів, усередині якого помістили отця Білінського. Таким чином вони вийшли усі з церкви і пішли ще не засадженими городами за село. За ними поволі їхали машини міліції, кадебістів та пожежна. Через потічки і видолінки, через межі та свіжозорані поля люди провадили священика на автомобільну трасу. Їхні переслідувачі не могли далі їхати, тому їм довелося залишити машини і йти пішки. А на дорозі за селом чекав сільський хлопчина на мотоциклі. Люди обережно пропустили його всередину. Тож поки міліціонери й кадебісти повернулися в село по залишені автомобілі, маленький мотоцикл бездоріжжям і лісовими стежками доправив отця Василя до Свіржа».⁶

КДБ намагався стежити за кожним та шукати щонайменшу можливість, щоби придушити «вільнодумність». І от 9 серпня 1974 р. органи міліції затримали отця з церковною літературою та предметами для релігійної відправи далеко в полі на території Новострілищанської селищної ради. Під час обшуку того ж дня знайдено: Молитовник для українського народу, Святе письмо, Скорочений молитвослов, Євангеліє Ісуса Христа, Чашу з білого металу, чайну ложку, підставку під чашу, пояс церковний червоного кольору з жовтою каймою, сатиновий і три дерев'яні хрести різних форм, 10 хрестиків, 2 чоток, 9 іконок, рукописи молитов на 18 аркушах, блокнот з молитвами. Однак основною причиною арешту було закінчення терміну придатності паспорта; за це отця ув'язнили на 15 діб, а потім під конвоєм доправили до вокзалу й посадили в поїзд до Миколаєва.

Приїхавши до місця призначення, о. Білінський почав оформляти новий паспорт, але співробітник капітан Маврищук натякнув, що нічого просто так не буває. Тоді о. Василь поклав на стіл останні 50 рублів, але цього було замало, і капітан звелів у четвер принести ще 100 рублів. Коли священик виконав умови, то його відразу арештували за хабар, все було підлаштовано.

⁶ Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 89-90 (120-121) (13 лист.). – С. 5.

31 жовтня 1974 року засуджений за сфабрикованою справою за ст. 170 ч. 1 КК УРСР на 3 роки у виправній колонії суворого режиму в селі Макартово Софіївського району Дніпропетровської області, де були ув'язнені тільки запеклі злочинці, вбивці, рецидивісти. Тільки-но отець потрапив туди, місцеві зеки відібрали виданий йому одяг та взуття, а свій порваний віддали йому.

«Нічліг священник отримав аж на третьому рівні триповерхових нар, куди залізти йому, старому і хворому, було завжди важко. На 30 квадратних метрів припадало по 100 людей. Усіх доїдали блохи і воші, вікна в приміщеннях були круглий рік незасклені, бо літом усередині були нестерпна спека і сморід, взимку – зі стелі звисали бурульки, а замерзнути в сні не давали, знову ж таки, воші й блохи.

Зранку і ввечері кожному видавали 125 грамів хліба, на обід – 200 грамів хліба і ріденькі щі. Але пайок отця Білінського найчастіше діставався сильнішим, тому він завжди голодував. На роботу – плести сітки – гонили у цех на 12-16 годин. У неділю був вихідний: від шостої години ранку до десятої вечора всіх в'язнів виганяли на бетоноване подвір'я, по якому вони мали ходити-«перетасовуватися» цілий день. Так робили круглий рік, а зимою навіть не могли ходити повільніше, бо можна було б у тому блаженському одязі замерзнути».⁷

Звільнений наприкінці 1975 р. за амністією, о. Василь Білінський повернувся назад у Прибин, де й надалі продовжив підпільну діяльність. «У 1988 році українці святкували 1000 років від хрещення України-Русі Володимиром Великим. Селяни Прибина разом зі священником вирішили гідно відзначити цю липневу дату. За ніч чоловіки зрізали великого дуба, зробили з нього високий місійний хрест та до ранку закопали його перед церквою. Отець Василь запросив із Самбора четверо священників-редемптористів – Миколу Куця, Михаїла Волошина, Адама Гусака та Івана Білика, і разом з ними та в супроводі Тучнянського церковного хору відправили величну Святу Літургію. На святкування прибули також багато львів'ян та людей з довколишніх сіл».⁸ Після цього людей почали залякувати, штрафувати за різні незначні, часто й вигадані вчинки. Через кілька днів з сільської ради викрали ключ від церкви та поспіхом зареєстрували православну громаду. Люди не йшли туди, знову збиралися на відправу в хату Анни Марусяк.

Запах волі уже витав в повітрі, й люди це відчували. І от коли боротьба за українську церкву була на завершальному етапі, 27 серпня 1989 року відійшов у вічність вірний «катакомбної» церкви о. Василь Білінський, похований у с. Прибин. Реабілітований 16 травня 1994 року.

⁷ Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 5-6 (141-142) (22 груд.). – С. 5.

⁸ Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 5-6 (141-142) (22 груд.). – С. 5.

Щасливий він був, бо не зрадив своєї віри, бо до останньої хвилини служив Господу. За жертовність, мучеництво, служіння в ті страшні часи й досі з теплом згадують його парафіяни та знайомі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архів УСБУ в Тернопільській області. Спр. № 16623-П.
2. Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 89-90 (120-121) (13 лист.). – С. 5.
3. Герич А. Отець Білінський – свідок і мученик гнаної церкви // Перемишлянський край. – 2009. – № 5-6 (141-142) (22 груд.). – С. 5.
4. Мірчук П. Акт відновлення Української Державности 30 червня 1941 року (його генеза та політичне й історичне значення). Друге видання. – Мюнхен, 1953.
5. Мизак Н. Репресії радянської влади супроти української греко-католицької церкви у 40-50-х роках ХХ століття/ Н. Мизак // Буковинський журнал. – 2008. – № 1. – С. 143.

ДОДАТКИ

Пам'ятка Пешого св. Причастія від о. Василя Білінського для Баліцької Марти.

Похорон Білінського. 1989 рік.

Дата надходження до редакції: 09.10. 2018